

Kramp, lopata, žulj, žulj, žulj

Sredi vročega poletja, takrat ko so vsi — posebno mladi — želimo morja in kopanja, takrat smo lahko začutili pravi utrip mladega srca.

Ni jih bilo malo. Odločili so se, da preživijo del svojega dopusta oziroma počitnic ob delu. Izkazali so svojo ljubezen, spoštovanje in solidarnost do ljudi, ki so potrebni pomoči.

V majhnem kraju Lesično na Kozjanskem je OK ZMS Ljubljana-Center organizirala specializirano mladinsko delovno brigado, ki nosi ime X. SNOUB ljubljanska. Brigada je bila v sklopu zvezne mladinske delovne akcije Kozjansko 74. V Lesičnem je delalo okoli 120 brigadirjev, ki delajo oziroma se šolajo v Ljubljani. Na pomoč pa so jim prišli tudi kolegi iz Wiesbadna v ZRN. Življenje v brigadi je bilo nepovljivo lépo, kot zatrjujejo bivši brigadirji. Da, veliko so morali delati, veliko — a ne preveč. Mladi so namreč radi delali. V delu, ki ga je vedno spremljala pesem, so našli del tistih ljudi, ki jih do tedaj niso poznali. Vsak je našel v sebi delček novega človeka, delček nepoznanega obraza. Čutili je bilo, kot da mladi v delu in pesmi iščejo nekaj novega, nekaj, o čemer niso znali ali mogli spregovoriti. Besede so ostale največkrat sredi grla. Mislim besede žalosti in spoznanj — grenkih in polnih razočaranj. Toda solze niso poznale meje in preprek. Velikokrat so izstopile iz različnih vek, iz večih oči. Bile so to solze, ki so hotele umiti vse preteklo gorje in razočaranje, ki so hotele popeljati mlade v novo, svetlo in veselejšo življenje. V življenje, ki naj bi se začelo s tem lepim, tovarištvom, enakostjo, solidarnostjo in sočutjem polnim brigadirskim življenjem. Da, mladi v brigadi so si krepili ne le fizično moč in kondicijo, ampak tudi trdno moč in voljo, da se, ko se vrnejo zopet na svoje domove, poprimajo z vsakdanjim, presenečenim življenjem. Brigadirji so opravljali vrsto del in dolžnosti. Glavno delo pa je bilo: graditev kulturnega doma. Z njim prebivalci

Lesičnega pričakujejo ogromno. Ne le pravo kulturno in družabno življenje, ki ga pri nas v Ljubljani ne znamo večsih več pravilno ceniti, temveč tudi bolj organizirano poglobljeno politično delovanje. Z novo telovadnico pa bodo na svoj račun prišli tudi šolarji in navdušeni športniki.

Pravi užitek je bilo pogledati brigadirje, ki so ob skromnih nasvetih delovodje pridno pripravljali potrebni material. Polni upanj, veselja in pričakovanj so zrlí domačini v počasi a vztrajno rastočo hišo njihovega novega življenja.

»Kramp, lopata, žulj, žulj, žulj!« je bil nov brigadirski pozdrav X. SNOUB ljubljanske. Udarniško delo je bilo namreč izkopavanje jarkov za vodovod Klake-Vindol. Meter za metrom se je počasi daljšal jarek in brigadirji, še bolj pa domačini, so ob koncu brigade lahko s ponosom zrlí na prekopano zemljo. Res je! Brigadirji so lahko občutili tisti pravi ponos in srečo ob pogledu na prihajajoče pravo življenje — vodo. Količino naporov jim bo sedaj prihranjenih in koliko zdravja! Ne bo jim več treba hoditi daleč po vodo do vodnjaka, v katerem je kar mrgolelo živalic. Pili bodo lahko čisto in svežo vodo in še štediti jim ne bo treba z njo!

Seveda pa ne smemo pozabiti naših najmlajših prebivalcev Lesičnega, ki so vsak dan prisopihali od blizu in daleč v začasni vrtec. Tudi tega so vodili brigadirji — se pravi brigadirke vzgojiteljice. Kako prijetno je bilo gledati male pridne otročiče, katerih ubogljivost, pokorščina in tišina z ljubljanskimi razposajenci skoraj ne moremo primerjati.

Pa pogledmo še malo v prosti čas naših brigadirjev. Priznati moramo, da so ga znali pravilno izkoristiti. Radi so imeli kulturne večere. Toda kdo naj bi jim jih pripravil, če ne oni sami! Njihova kulturno umetniška raven je bila kar vredna pohvale in priznanja.

Čeprav bi morda mislili, da so bili brigadirji po napornem in težkem delu na trasi utru-

jeni, ne smemo misliti, da so zato popoldneve preležali. Kaj še! Kot bi bili najbolje spočiti in naspani, so se zaganjali za žogo in jo metali v gole in koše.

Morda se je včasih pojavil kakšen droben problemček. Le-

ti se pojavljajo že v ozkem tričlanskem družinskem krogu, kako se ne bi v tolikšni množici! Te problemčke pa je reševal v začetku ustanovljeni aktiv ZK, oziroma brigadna konferenca.

Najlepše pa je bilo, ko so

si brigadirji segli v roke in s pesmijo na ustih zaplesali okoli tabornega ognja. Takrat so resnično začutili tisto enakost, bratstvo, tovarišstvo. Takrat so zares začutili, da so si pravzaprav v marsičem zelo podobni, včasih celo enaki. Takrat so si znali odpuščati še tiste skromne spodrsnjaje, napake in zamere. Takrat so začutili, da si želijo biti še dolgo v takem okolju, in s takim življenjem kot ga imajo v brigadi.

Toliko drobnih in lepih trenutkov je še ostalo, ki jih nisem opisala. Skoraj toliko, kot neizrečenih besed ob slovesu. Da, slovo je bilo najtežje in kar nemogoče se jim je zdelo, da je sedaj vsega konec. Da ne bodo več oznamovali štele žuljev, želja, ljubeznj, prijateljstva, razumevanja. Da bodo morali začeti zopet s starim, včasih prekrutim življenjem, ki ga brigada ni poznala.

DARINKA LEGAT

Izlet v Belo krajino

Napočilo je lepo sončno jutro, ko smo se zbrali člani VV invalidov, ZB NOV, ZRVS, mladine, društva upokojenecv Krajevne skupnosti Tabor Ljubljana, izpred TVD Tabor, da se odpeljemo na izlet v Belo krajino.

Malo po 7. uri so že bili zbrani vsi, 160 izletnikov, med njimi je bilo 55 članov vojaških vojni invalidov. Vodja izleta je bil tov. DERENDA TINE voj. voj. invalid. Vsi izletniki so zasedli štiri avtobuse avtobusnega podjetja »Tranturnist« iz Radovljice. Izlet je bil 15. junija kot celodnevni izlet. Vozili smo se zelo varno in sigurno. Šoferjem je bilo znano, da vozijo vojaške vojne invalide, bivše partizane, borce, bivše in sedanje aktiviste, priletne upokojenecv tovariše in tovarišice, več mladincev in člane raznih organizacij. Posebno veliko je bilo prijavitelcev, izletnikov iz doma upokojenecv Tabor 10. Izlet je bil namenjen za ogled Bele krajine — zibelke partizanstva in da vidimo kraje, kjer so se borile naše partizanske brigade in divizije, proti okupatorju. Videli smo predvsem še vas Planino in partizanske zname-

nitosti teh krajev. Prvi postanek smo imeli v Turjaku, zelo znan iz partizanske zmage nad sovražniki leta 1943. V Kočevje smo prišli ob 9.45 uri. Tu smo se po kratkem ogledu mesta in spomenika odpeljali naprej. Ob 11. uri smo že bili v vasi Planina občine in okraja Črnomelj.

V neposredni bližini od spomenika smo obiskali družinsko hišo, tudi v vasi Planina šte. 2. Na hiši visi spominska plošča ki piše, da je v tej hiši pričel delovati nosilec partizanske pesmi, invalidski pevski zbor. Torej značilna 30. obletnica tega pevskega zbora. To hišo smo obiskali in govorili z gospodinjo, ki se je pritoževala, da je ta spominska hiša precej pozabljena. V hiši stanuje zelo preprosta in zgovorna gospodinja, ki nam je razkazala to domačijo. Takoj ko smo se pripeljali v Črnomelj smo po ogledu mesta v restavraciji v veliki jedilnici bili postreženi z okusnim in obilnim kosilom z pitnim belim vinom — kranjsko črnino, ki je nam vsem res dobro teknila. Vsi smo bili zadovoljni z dobro postrežbo. Dobili smo tudi malico.

V Suhoru smo si ogledali spominsko ploščo z več padlih in pomrlih partizanov in aktivistov, internirancev in zapornikov in drugih žrtev fašizma v letih 1941—1945. Na plošči je vklesano okoli 35 žrtev fašizma.

V Suhoru, Planini, Kočevju, Črnomlju, je zbranim izletnikom govoril v nekaj stavkih, obrazložil stari partizan domačin iz tega kraja tov. Franc Golob o slavnih zmagah partizanskih brigad, divizij in odredov.

V tem kraju je bila ustanovljena italijanska narodna osvobodilna brigada »FONTANOT«. S Suhora je leta 1944 krenila herojska partizanska XIV. divizija na Štajersko.

Tudi v Žužemberku smo si ogledali spomenik v spomin žrtvam osvobodilne vojne 1941—1945.

Domov smo se vrnili nad vse zadovoljni brez vsake ne-zgode okoli 19. ure. Med vožnjo se je v vseh štirih avtobusih razlegala narodna in partizanska pesem. Veseli in dobro razpoloženi smo se vrnili na svoje domove, srečni in zadovoljni, ker je izlet tako lepo

NTON ZRNEC

AVNOJ 74 — pohod po poteh slovenske delegacije na zgodovinsko zasedanje v Jajcu

tudi dvajset mladih-pripadnikov JLA, ki so tudi zakorakali v dolge kilometre jugoslovanske zemlje...

Namen pohoda ni bil le prehoditi omenjeno pot, ampak predvsem krepitev bratstva in enotnosti pohodnikov in jugoslovanskih narodov sploh, usposabljanje udeležencev brigade na področju SLO, da bi pridobljeno znanje in izkušnje prenašali naprej v svojem delovnem okolju in seveda — navezovanje stikov med brigadirji in izmenjava njihovih mnenj o podobnih manifestacijah. Eden izmed ciljev je tudi težnja, da bi brigada prerasla naziv republiška v zvezno brigado.

Pohod se je začel v Ljubljani pred Cekinovim gradom, kjer je brigada sprejela pohodni prapor.

Ivan Sušnik je star 23 let. Je mlad družbenopolitični delavec in na OK ZMS Ljubljana-Center opravlja funkcijo predsednika konference mladih delavcev. Sicer je po poklicu monter v ljubljanski plinarni. Ivan je bil tudi brigadir v omenjeni brigadi. O pohodu je takole pripovedoval:

»Po slovesnosti pred Cekinovim gradom smo z vlakom

naredili daljši skok vse do Banja Luke, kjer so nas sprejeli predstavniki tankovske šole, ki so nam med drugim razkazali tudi svoje prostore. Po krajšem ogledu mesta smo se odpeljali v Jajce, kjer smo s slovesnotjo proslavili 22. julij — dan vstaje slovenskega naroda. Zanimiv je bil ogled muzeja za katerega lahko trdim, da je imel odličen učinek, v glavnem po zaslugi komandirja in njegove izčrpane razlage, tako da si je lahko vsak ustvaril pravo, realno podobo o dogajanju v preteklosti.«

Po ogledu muzeja so mladi brigadirji poslušali dve politični predavanji. Ustanovili so aktiv ZK, ki je razpravljal in reševal probleme nastale na pohodu. Sledila je brigadna konferenca.

»Iz Jajca, zgodovinskega mesta,« je nadaljeval Ivan »smo se z avtobusi peljali do Livna. Prišli smo z majhno zamudo. Miting, ki so nam ga pripravili prebivalci tega prijaznega mesta, se je že končal, zato smo imeli samo srečanje z mladimi, ki so nas povabili na ples, po katerem smo odšli na zaslužen počitek pod šotore. Naslednjega dne so naši čevlji

kar dolgo udarjali ob skale, zabite v cesto prek Glomačkega polja do Glomača. Tu smo ob zanimivem in resničnem ter sploh enkratnem glasu »lažnivega Kljukca« poslušali program internege radia, neumno lizali žulje in si s pivom sproti izpirali usta. Naslednji dan smo prepešali do Drvarja. Mislim, da mi ni treba še posebej praviti, da je mesto dobilo naziv narodnega heroja, s katerim ga je odlikoval tovariš Tito. V Drvarju smo poslušali predavanje o komunističnem manifestu in spomine na hudo ofenzivo na mesto, ki smo si ga tudi ogledali. Naslednjega dne smo ob »prijetnih« 40 stop. Celzija (v hladilniku) korakali do Bihača, kjer smo se vkricali v avtobuse in se odpeljali do Otočca. Mladina/Otočca nas je zelo pristrčno sprejela in nam razkazala kulturne znamenitosti mesta.«

Ivan pa je imel v brigadi tudi neko zelo prijetno dolžnost in delo. Opravljal je namreč posle matičarja. Posel mu je odlično cvetel, saj mu je celo uspelo, da je komandantu »prodal« prežlahtno komisarko, kot jo je okarakteriziral Ivan. Plačilo, ki ga je Ivan prejel je bil zaboj piva. Kot povesod je

bila tudi tukaj močna davkarija in Ivanu ga je le malo ostalo. No ja, kljub temu delo le ni bilo zastoj.

V okviru pohoda je bila tudi pešpot do Lešč, od koder je vlak pripeljal brigadirje do Generalnega stolpa od koder so se peš vrnili do Toplice. Naslednji dan je sledila pot do Viniče, ki je brigadirje gostila dva dni. Tu so bila tudi razna športna srečanja, kulturni program pred rojstno hišo velikega slovenskega pesnika Otona Zupančiča, poslušali pa so tudi predavanja.

»Po dveh dneh smo zopet krenili naprej do Črnomlja, ter prek Kočevskega roga v Dolenjske Toplice, kjer so zadnjič zasedale četne in brigadna konferenca in aktiv ZK. Na koncu 18-dnevnega skupnega bivanja smo ugotovili, da je bila izvedba brigade v redu, da ni bilo primerov nediscipline, ter da je približno 300 km prehojene poti poglobilo vezi prijateljstva med nami.« je zaključil najin pogovor Ivan Sušnik, ki je na koncu še izrazil željo — svojo in večine udeležencev pohoda, da bi se naslednje leto ponovno srečali na tem pohodu.

D.L.